

Besluit

Ons kenmerk: ACM/DE/2016/204815_OV
Zaaknummer: 16.0793.52

BESLUIT

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt tot wijziging van het besluit tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld ingevolge artikel 41a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 voor Liander N.V.

Pagina
1/15

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Besluit

1. Inleiding en leeswijzer

1. Met dit besluit wijzigt de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) haar besluit ter uitvoering van artikel 41a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) voor de netbeheerder Liander N.V. (hierna: Liander) voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 (hierna: zesde reguleringsperiode). Op grond van dit artikel moet ACM voor iedere netbeheerder afzonderlijk de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor), de kwaliteitsterm (hierna: q-factor) en het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld (hierna: rekenvolumina) vaststellen.
2. Aanleiding voor het onderhavige wijzigingsbesluit is de wijziging van het methodebesluit voor de regionale netbeheerders elektriciteit voor de zesde reguleringsperiode naar aanleiding van (tussen)uitspraken van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb). Daarnaast is geconstateerd dat bij de eerdere berekening en vaststelling van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan. Deze gegevens komen voort uit de informatie die ACM jaarlijks bij de netbeheerders opvraagt, de zogenoemde reguleringsdata. De informatie dient te worden aangeleverd conform de door ACM vastgestelde Regulatorische Accountingregels (hierna: RAR),¹ begeleid door een accountantsverklaring. Desalniettemin hebben zowel ACM als de netbeheerders in de reguleringsdata, en daarmee in de gehanteerde gegevens ter vaststelling van het besluit van ACM, onjuistheden geconstateerd. In het onderhavige besluit corrigeert ACM daarom tevens voor deze gebleken onjuistheden. ACM stelt de x-factor, q-factor en de rekenvolumina opnieuw vast.
3. Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. Hoofdstuk 2 bevat de procedure van totstandkoming van dit besluit en in hoofdstuk 3 wordt het relevante wettelijk kader uiteengezet. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 toegelicht welke wijzigingen met het onderhavige besluit worden doorgevoerd. In hoofdstuk 5 wordt de relatie tot de tarievenbesluiten beschreven. Tot slot staat in hoofdstuk 6 het dictum verwoord.
4. ACM heeft twee bijlagen toegevoegd aan het besluit. Bijlage 1 bevat een overzicht van de gehanteerde gegevens (op hoofdlijnen) om te komen tot vaststelling van de (gewijzigde) x-factor en q-factor. Bijlage 2 bevat de (ongewijzigde) rekenvolumina die ACM met onderhavig

2/15

¹ Voor de actuele versie, zie: Regulatorische Accountingregels 2015, regionale netbeheerders elektriciteit en gas, november 2015, zaaknummer 15.0309.52.

Besluit

besluit vaststelt.² ACM verwijst naar de internetpagina van ACM, www.acm.nl, voor de volledige berekeningswijze van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina.

2. Procedure van totstandkoming van dit besluit

5. Op 30 september 2013 heeft ACM het besluit ter uitvoering van artikel 41a, eerste lid, van de E-wet voor Liander vastgesteld voor de zesde reguleringsperiode.³ Met dit besluit stelde ACM voor Liander de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina vast. Kortheidshalve spreekt ACM hierna van 'x-factorbesluit'. Bij besluit van 11 september 2014 heeft ACM het besluit van 30 september 2013 gewijzigd.⁴
6. Op 5 maart 2015 heeft het CBb een tussenuitspraak⁵ gedaan over de beroepsgronden ingesteld tegen het door ACM genomen methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit 2014-2016⁶ (hierna: methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode). Met deze uitspraak heeft het CBb aan ACM opgedragen om een tweetal gebreken te herstellen.⁷ Gelet hierop heeft ACM op 19 november 2015 een gewijzigd methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode vastgesteld.⁸ Naar het oordeel van het CBb heeft ACM hiermee niet voldaan aan de opdracht met betrekking tot de WACC.⁹ Gelet hierop heeft ACM op 10 februari 2016 opnieuw een gewijzigd methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode vastgesteld.¹⁰ De aangebrachte wijzigingen in de methode van regulering voor de zesde reguleringsperiode zijn van invloed op de berekening van de x-factor voor de zesde reguleringsperiode. ACM ziet daarom aanleiding om in onderhavig besluit voor deze methodewijzigingen te corrigeren.
7. Voorts heeft ACM in het (gewijzigde) x-factorbesluit van 11 september 2014 aangegeven dat zij het x-factorbesluit, indien en voor zover nodig, zal aanpassen in het geval dat achteraf

3/15

² Omwille van de leesbaarheid zijn de rekenvolumina in Bijlage 2 afgerond weergegeven. Bij het vaststellen van de standaardtarieven wordt gebruik gemaakt van onafgeronde rekenvolumina.

³ Besluit van 30 september 2013, met kenmerk ACM/DE/2013/204368 en zaaknummer 13.0795.52.

⁴ Besluit van 11 september 2014, met kenmerk ACM/DE/2014/205167 en zaaknummer 14.0736.52.

⁵ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 5 maart 2015, ECLI:NL:CBB:2015:45.

⁶ Besluit van 26 september 2013, met kenmerk ACM/DE/2013/103999/536 en zaaknummer 103999.

⁷ Het betrof hier de motivering van de vergoeding van kosten van vreemd vermogen binnen de WACC en de motivering wat betreft het aandeel van de afzet van de periodieke aansluitdienst in de samengestelde output.

⁸ Besluit van 19 november 2015, met kenmerk ACM/DE/2015/206744 en zaaknummer 15.0383.52.

⁹ College van Beroep voor het bedrijfsleven, 12 januari 2016, ECLI:NL:CBB:2016:15. Dit betrof eveneens een tussenuitspraak. ACM is in afwachting van een einduitspraak van het CBb.

¹⁰ Besluit van 10 februari 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/200756 en zaaknummer 15.0383.52.

Besluit

moet worden vastgesteld dat van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan.¹¹ Sindsdien heeft ACM meerdere onjuistheden en onvolledigheden ontdekt. Gelet op het voorgaande ziet ACM aanleiding om in onderhavig besluit ook voor deze onjuistheden te corrigeren.

8. Bij brief van 20 oktober 2015¹² heeft ACM Liander en de andere regionale netbeheerders elektriciteit geïnformeerd over het voornemen om de x-factorbesluiten voor de zesde reguleringsperiode gewijzigd vast te stellen naar aanleiding van zowel de destijds bij ACM bekende onjuistheden met betrekking tot de gegevens waarop de berekening van de x-factor is gebaseerd, als het gewijzigde methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode.
9. Op 20 juni 2016 is de conceptberekening van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina voor een feitelijke controle aan de netbeheerders voorgelegd.¹³ Hierbij heeft ACM de netbeheerders verzocht zich met name te richten op de wijzigingen ten opzichte van de berekeningen van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina voor de reguleringsperiode 2011-2013 en 2014-2016. ACM heeft reacties ontvangen van Liander, Endinet B.V. (hierna: Endinet) en Westland Infra Netbeheer B.V. (hierna: Westland). Mede naar aanleiding van de reacties heeft ACM de berekeningen aangepast en de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor iedere netbeheerder bepaald.
10. Ten overvloede merkt ACM op dat de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina opnieuw gewijzigd kunnen worden, indien na onderhavig besluit blijkt dat de gehanteerde gegevens onjuist of onvolledig zijn. Nu uit de methode tot berekening van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina volgt dat de hoogte van de x-factor mede is gebaseerd op gegevens die van andere netbeheerders afkomstig zijn, kan dit ook als gevolg van onjuiste of onvolledige gegevens van andere netbeheerders. Mocht achteraf blijken dat de gehanteerde gegevens onjuist of onvolledig zijn, waardoor achteraf moet worden vastgesteld dat bij het onderhavige besluit van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan, dan kan ACM de x-factor, q-factor en rekenvolumina in dit besluit, indien en voor zover nodig, (opnieuw) aanpassen.

4/15

¹¹ Zie randnummer 11.

¹² Brief van 20 oktober 2015, met kenmerk ACM/DE/2015/206103.

¹³ ACM heeft geen andere belanghebbenden geconsulteerd, omdat het veelal bedrijfsgevoelige gegevens van de netbeheerders betreft waarvan tevens de correctheid enkel door de netbeheerders zelf kan worden geverifieerd.

Besluit

3. Wettelijk kader

11. De wetgever heeft ACM belast met de taak een reguleringssystematiek vast te stellen waarmee de doelmatigheid van de bedrijfsvoering van de regionale netbeheerders en de meest doelmatige kwaliteit van het transport van elektriciteit worden bevorderd. Jaarlijks stelt ACM in tarievenbesluiten de maximumtarieven vast die iedere netbeheerder in rekening mag brengen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet. ACM vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe deze transport- en aansluittarieven samenhangen met het onderhavige besluit en met de methode tot vaststelling van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina voor de regionale netbeheerders elektriciteit¹⁴ (hierna: methodebesluit). ACM hecht hieraan omdat deze begrippen, en de daarbij behorende besluiten van ACM, onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.
12. De methode tot vaststelling van de x-factor, de q-factor en van de rekenvolumina voor de regionale netbeheerders elektriciteit is vastgelegd in een separaat methodebesluit. Voor de zesde reguleringsperiode heeft ACM deze drie (rekenkundige) methoden vastgelegd in het (gewijzigd) besluit van 10 februari 2016.¹⁵ De wettelijke grondslag voor dit methodebesluit is artikel 41, eerste, derde, vierde en vijfde lid, van de E-wet:

“1. De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt:
a. ten aanzien van de taken, genoemd in artikel 16, eerste lid, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode vast tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
b. voor elke taak, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van uitvoering van deze taken worden bevorderd, en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, de methode van regulering vast voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet. Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten

¹⁴ Dit besluit is van toepassing op de netbeheerders die elektriciteit distribueren over transportnetten met een fijnmazig, regionaal karakter. Voor de netbeheerder van het landelijk net stelt ACM separaat de methode van regulering vast.

¹⁵ Besluit van 10 februari 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/200756 en zaaknummer 15.0383.52.

Besluit

hoogste vijf jaar.

3. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de netbeheerders wordt bevorderd.

4. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aan en heeft ten doel netbeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.

5. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 41b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de Autoriteit Consument en Markt geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”

13. ACM stelt ten behoeve van het jaarlijkse tarievenvoorstel van de netbeheerders periodiek – voor iedere reguleringsperiode – de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina voor iedere netbeheerder vast. ACM stelt met het onderhavige besluit de hoogte van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina (gewijzigd) vast door het (gewijzigde) methodebesluit toe te passen. De wettelijke grondslag voor onderhavig besluit is artikel 41a, eerste lid, van de E-wet:

“1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:

- a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,*
- b. de kwaliteitsterm, en*
- c. het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld.”*

14. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks aan ACM een voorstel voor de tarieven die zij ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de E-wet. Daarbij nemen de netbeheerders de bij onderhavig besluit door ACM (gewijzigd) vastgestelde x-factor, q-factor en rekenvolumina in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41b, eerste lid, van de E-wet:

“1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, en voor zover het betreft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van:

- a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,*
- b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,*
- c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,*

Besluit

d. de formule

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1},$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar *t*, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar *t* en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar *t*, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar *t-1* en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar *t*, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar *t*, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d of 20e, tweede of derde lid, voor zover de kosten doelmatig zijn;

f. [Red: dit onderdeel is nog niet in werking getreden;]

g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn;

h. de geschatte vermogenskosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft zal maken met betrekking tot nog niet in gebruik genomen investeringen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is;

i. de geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet heeft voor investeringen die in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft, in gebruik worden of zijn genomen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is.”

15. ACM stelt jaarlijks de tarieven vast die de netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van zijn taken genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet.¹⁶ Dit tarievenbesluit bevat de tarieven die afnemers van elektriciteit ten hoogste moeten betalen.

¹⁶ Artikel 41c, eerste lid, van de E-wet.

Besluit

4. Wijzigingen

16. In dit hoofdstuk beschrijft ACM de correcties die zij heeft doorgevoerd in de berekening van de x-factoren, de q-factoren en de rekenvolumina, die zij met onderhavig besluit herzielt. Daarbij zij opgemerkt dat een wijziging van de x-factoren voor de periode 2011-2013 in beginsel tot gevolg kan hebben dat de x-factoren voor de periode 2014-2016 ook wijzigen. Dit is onder andere het gevolg van de gewijzigde vaststelling van de jaarlijkse productiviteitsverandering. Om die reden zal in dit hoofdstuk ook worden ingegaan op wijzigingen van de x-factoren 2011-2013 die met separate besluiten van gelijke datum als onderhavig besluit worden vastgesteld.
17. Voor een gedetailleerde cijfermatige uitwerking van deze wijzigingen verwijst ACM naar de berekening van de x-factor, q-factor en de rekenvolumina, te raadplegen op de internetpagina van ACM (www.acm.nl) ter plaatse van de publicatie van het onderhavige besluit. Deze berekening maakt deel uit van het onderhavige besluit.

4.1 Gewijzigd methodebesluit 2014-2016

18. In deze paragraaf beschrijft ACM de correcties als gevolg van de wijziging van het methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode.

Vergoeding van kosten van vreemd vermogen binnen de WACC

19. Bij tussenuitspraak van 5 maart 2015 heeft het CBb geoordeeld dat het methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode niet draagkrachtig was gemotiveerd voor zover het betrof de vergoeding van kosten van vreemd vermogen binnen de WACC. Na bestudering van deze tussenuitspraak heeft ACM ervoor gekozen om de motivering, zoals neergelegd in het oorspronkelijke methodebesluit, aan te passen. Bij tussenuitspraak van 12 januari 2016 heeft het CBb geoordeeld dat ACM niet aan diens opdracht heeft voldaan.¹⁷ Het CBb heeft ACM daarom opgedragen om in overleg met appellanten de kostenvoet vreemd vermogen opnieuw te bepalen. ACM heeft gevolg gegeven aan deze opdracht van het CBb door het opnemen van de door appellanten voorgestelde methodiek, het zogenoemde trapjesmodel, in het methodebesluit. Door de risicovrije rente en renteopslag voor de kostenvoet vreemd vermogen met dit trapjesmodel vast te stellen, houdt ACM rekening met de kosten van de langer lopende leningenportefeuilles van de netbeheerders.

¹⁷ ACM is in afwachting van de einduitspraak van het CBb.

Besluit

Gewijzigde indeling tariefcategorieën periodieke aansluitvergoeding

20. Bij tussenuitspraak van 5 maart 2015 heeft het CBb geoordeeld dat het methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode een voldoende draagkrachtige motivering mist wat betreft het aandeel van de afzet van de periodieke aansluitdienst in de samengestelde output. Na bestudering van deze tussenuitspraak overwoog ACM dat indien uit onderzoek blijkt dat sprake is van nadeel voor Liander, dat ACM dan de methode van regulering op een zodanige wijze zal moeten aanpassen dat de vorm van standaardisatie van de output voor de periodieke aansluitdienst in zijn eindresultaat niet meer leidt tot een irreële vergelijking van de outputs van regionale netbeheerders onderling die ernaar tendeert Liander ten opzichte van de andere regionale netbeheerders te benadelen. Dit heeft geleid tot een wijziging van de indeling van de tariefcategorieën voor de periodieke aansluitvergoeding (hierna: PAV) in het methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode.
21. Door de gewijzigde indeling ontstaat een nieuwe categorisering van de PAV-volumes. Daarbij verschuiven enkele volumes naar een andere categorie en worden ook de wegingsfactoren voor de PAV gewijzigd vastgesteld. In het rekenmodel voor de x-factor is zichtbaar gemaakt welke verschuivingen plaatsvinden. Door de gewijzigde verdeling ontstaat tevens een kleine verschuiving in de samengestelde output per netbeheerder. Bij het opnieuw vaststellen van de x-factoren gaat ACM uit van de gewijzigde output van de netbeheerders op basis van de nieuwe indeling.

4.2 Onjuistheden in gehanteerde gegevens

22. In deze paragraaf beschrijft ACM de correcties als gevolg van geconstateerde onjuistheden in de gehanteerde gegevens.

Onjuiste gegevens gebruikt voor kosten naar aanleiding van fraude en leegstand kleinverbruikers Westland 2012

23. Naar aanleiding van onjuistheden in de eliminatie van overige opbrengsten op de operationele kosten in de gewijzigde x-factorbesluiten van 11 september 2014 heeft ACM alle overige opbrengsten die uit de operationele kosten zijn geëlimineerd opnieuw bekeken.
24. ACM concludeert dat in het jaar 2012 per abuis bij de kosten naar aanleiding van fraude en leegstand kleinverbruik van Westland niet het daadwerkelijk afgeboekte bedrag, maar het in dat jaar in rekening gebrachte bedrag is opgenomen. Dit is een inconsistente verwerking van deze kosten ten opzichte van andere jaren. ACM concludeert dat het afgeboekte bedrag meegenomen had moeten worden in plaats van het in rekening gebrachte bedrag, en herstelt dit in onderhavig besluit.

Besluit

10/15

Dubbele opname voorzieningen dubieuze debiteuren Endinet over 2009-2012

25. In een reactie van 17 februari 2015 op het winstenonderzoek¹⁸ van ACM heeft Endinet ACM op een mogelijke dubbeltelling gewezen. Naar aanleiding hiervan heeft ACM per e-mail van 2 maart 2016 aanvullende vragen aan Endinet gesteld. ACM heeft gevraagd of sprake is van een dubbeltelling van de voorziening “dubieuze debiteuren” in het x-factormodel behorende bij het methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode. Endinet heeft daar op 6 maart 2015 bevestigend op gereageerd. ACM licht dit nader toe.
26. ACM heeft een deel van de reguleringsdata voor de jaren 2009 tot en met 2011 opnieuw uitgevraagd in 2012 om in de x-factorberekening voor de reguleringsperiode 2014-2016 een vergelijking van kosten te kunnen maken op basis van gelijke Regulatorische Accountingregels. In deze nieuwe uitvraag heeft ACM netbeheerders verzocht voor ieder jaar het bedrag ‘oninbare facturen fraude en leegstand’ op een aparte regel op te geven. Uit het winstenonderzoek, dat gebruikmaakte van deze reguleringsdata, is gebleken dat de kosten die Endinet onder deze post heeft opgenomen ook onderdeel waren van de post ‘onttrekkingen uit voorzieningen’. ACM komt zodoende tot de conclusie dat deze kostenpost ten onrechte dubbel wordt meegenomen en herstelt dit in onderhavig besluit.

Onjuistheden gehanteerde gegevens investeringen HS-netten Stedin over 2011

27. Stedin Netbeheer B.V. (hierna: Stedin) heeft ACM per e-mail van 5 maart 2015 gewezen op een onjuistheid ten aanzien van de investeringen in haar HS-netten. Stedin heeft aangegeven dat tijdens het boekenonderzoek in het kader van de overdracht van het HS-net in Zuid-Holland aan TenneT TSO B.V., aan het licht is gekomen dat er in 2011 sprake is geweest van een aantal dubbele boekingen in de opgave van de investeringsbedragen.
28. ACM concludeert dat, als gevolg van deze dubbele boekingen, de opgegeven investeringsbedragen voor HS-netten van Stedin in 2011 te hoog zijn en herstelt dit in onderhavig besluit.

Onjuistheden in EAV-volumes Cogas over 2011-2012

29. Naar aanleiding van de ontvangst van de reguleringsdata van Cogas Infra & Beheer B.V. (hierna: Cogas) over het jaar 2014 heeft ACM per e-mail van 4 september 2015 Cogas verzocht om te onderzoeken of de gegevens betreffende de EAV-volumes over de jaren 2011 en 2012 onjuistheden bevatten. Cogas heeft hier op 30 september 2015 bevestigend op gereageerd en heeft op 15 januari 2016 de juiste gegevens per e-mail aan ACM gestuurd.

¹⁸ Rapportage winsten regionale netbeheerders elektriciteit en gas 2008-2013, 31 maart 2015, met kenmerk ACM/DE/2015/201791 en zaaknummer 13.0272.29, te raadplegen via www.acm.nl.

Besluit

30. Cogas heeft aangegeven dat er sprake was van onjuistheden in de EAV-volumes zoals deze waren opgegeven in de reguleringsdata van Cogas in de jaren 2011 en 2012. ACM concludeert dat de EAV-volumes van Cogas onjuist zijn en herstelt dit in onderhavig besluit.

Verwijzingsfouten in berekeningsmodule Gestandaardiseerde Activawaarde 2009-2012

31. Zoals in randnummer 9 van onderhavig besluit staat beschreven heeft ACM op 20 juni 2016 de netbeheerders in de gelegenheid gesteld de aangepaste berekeningen te controleren op feitelijke onjuistheden. Dankzij de controle door Liander zijn drie rekenfouten (verwijzingsfouten) aan het licht gekomen in de rekenmodule die gebruikt wordt voor berekening van de gestandaardiseerde activawaarde (GAW). Het betreft hier evidente rekenfouten.
32. ACM concludeert dat de verwijzingsfouten leiden tot een onjuiste berekening van de afschrijvingen en GAW in de x-factorberekening en herstelt deze berekening in onderhavig besluit.

4.3 Overige effecten

33. Buiten de *directe* effecten van de wijziging van de reguleringsmethode (paragraaf 4.1) en het corrigeren van onjuistheden in de gehanteerde gegevens (paragraaf 4.2) zijn er ook nog twee effecten voor de inkomsten die een *indirect* gevolg zijn van deze aanpassingen.
34. Ten eerste bestaat er een interactie tussen de berekening van de x-factor en de berekening van de q-factor. Het opnieuw berekenen van de x-factor vergt zodoende dat ook de q-factor opnieuw wordt berekend. De berekening van de q-factor komt tot stand in een afzonderlijk berekeningsbestand dat eveneens onderdeel uitmaakt van onderhavig wijzigingsbesluit.
35. Een tweede effect komt voort uit de aanpassing van (gegevens in) de x-factorberekening voor de regionale netbeheerders elektriciteit voor de vijfde reguleringsperiode (2011-2013). Via de berekeningswijze van de langjarige productiviteitsverandering¹⁹ bestaat een relatie tussen de geschatte efficiënte kosten in de x-factorberekening voor 2014-2016 en kosten- en outputgegevens die gebruikt worden in eerdere x-factorberekeningen. Nu ook de x-factorbesluiten voor de regionale netbeheerders elektriciteit voor de vijfde reguleringsperiode (2011-2013) op de datum van onderhavig besluit gewijzigd zijn vastgesteld, kiest ACM ervoor de berekening van de langjarige productiviteitsverandering eveneens aan te passen. De berekening van de langjarige productiviteitsverandering, die in

¹⁹ Voor een beschrijving van deze berekeningswijze verwijst ACM naar het (gewijzigde) methodebesluit voor de regionale netbeheerders elektriciteit voor de zesde reguleringsperiode: besluit van 10 februari 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/200756 en zaaknummer 15.0383.52.

Besluit

een afzonderlijk rekenbestand wordt uitgevoerd, is uitsluitend op die punten aangepast die tot een gewijzigde waarde leiden. Voor een beschrijving van de doorgevoerde aanpassingen in deze berekening verwijst ACM naar hoofdstuk 4 van het gewijzigde x-factorbesluit elektriciteit voor Liander voor de vijfde reguleringsperiode (2011-2013).²⁰

5. Relatie tot tarievenbesluiten

36. Aangezien het gewijzigde x-factorbesluit betrekking heeft op de zesde reguleringsperiode, is ACM voornemens om bij de vaststelling van de tarieven voor 2017 gebruik te maken van de nacalculatiebevoegdheid bedoeld in artikel 41c, tweede lid onderdeel b, van de E-wet, om de gevolgen van deze wijziging voor de tarieven die zijn gehanteerd in de jaren 2014 tot en met 2016, te verrekenen in toekomstige tarieven.

12/15

²⁰ Besluit van 25 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/204797 en zaaknummer 16.0774.52.

Besluit

6. Dictum

37. De Autoriteit Consument en Markt stelt de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, aanhef en onderdeel a van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 voor Liander N.V. gewijzigd vast op 4,36 per jaar.
38. De Autoriteit Consument en Markt stelt de kwaliteitsterm als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, aanhef en onderdeel b van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 voor Liander N.V. gewijzigd vast op -0,18 per jaar.
39. De Autoriteit Consument en Markt stelt het rekenvolume als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, aanhef en onderdeel c van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 voor Liander N.V. vast overeenkomstig Bijlage 2 bij dit besluit.
40. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts wordt dit besluit gepubliceerd op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt (www.acm.nl).

Den Haag,

Datum: 25 augustus 2016

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag. In het bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven

Besluit

Bijlage 1

Deze tabel bevat een overzicht van de gehanteerde gegevens (op hoofdlijnen) om te komen tot vaststelling van de x- en q-factor voor regionale netbeheerders elektriciteit.

Resultaten x-factor en q-factor elektriciteit	Eenheid	Sector	Cogas	DNWB	Endinet	Enexis	Liander	REND	Stedin	Westland	
Gegevens berekening x-factor											
Begininkomsten (na aanpassing naar efficiënte kosten 2013)			2.716.770.578	16.538.248	70.510.233	32.819.915	900.136.332	973.297.947	11.131.359	665.106.177	47.230.367
Begininkomstenniveau voor berekening x-factor (excl. Inkoop Transport)			2.335.337.593	13.224.249	61.099.141	25.743.449	754.084.266	850.825.222	9.066.688	581.354.118	39.940.460
Eindinkomsten 2016 voor berekening x-factor (excl. Inkoop Transport)			2.165.757.075	12.141.817	56.689.112	23.484.993	695.290.058	791.767.286	8.303.962	541.209.386	36.870.460
X-factor				4,80	4,46	5,01	4,66	4,36	4,88	4,35	4,63
Gegevens berekening totale inkomsten											
Begininkomsten 2013 voor toepassing x-factor	EUR, pp 2013		2.716.770.578	16.538.248	70.510.233	32.819.915	900.136.332	973.297.947	11.131.359	665.106.177	47.230.367
Q-factor				2,05	0,02	0,99	0,04	-0,18	1,25	0,10	0,02
Overige parameters											
WACC 2014-2016	%		3,6%								
Samengestelde Output (SO)											
SO	#		2.974.550.471	18.014.052	77.601.140	36.508.356	999.321.362	1.058.214.538	11.307.009	721.074.037	52.509.977
Aandeel SO	%		100,0%	0,6%	2,6%	1,2%	33,6%	35,6%	0,4%	24,2%	1,8%
Productiviteitsverandering											
Jaarlijkse productiviteitsverandering (2005-2012)	%			PV 2005	PV 2006	PV 2007	PV 2008	PV 2009	PV 2010	PV 2011	PV 2012
Langjarige productiviteitsverandering NE6R	%		0,327%	3,426%	1,730%	-0,532%	-2,074%	-3,534%	6,743%	-0,248%	-2,493%
Voorcalculatorische inschatting inkoopkosten transport											
Inschatting inkoopkosten transport (i.h.k.v. nacalculatie)											
Gebaseerd op gemiddelde inkoopkosten transport, in efficiëntieniveau 2013											
Inschatting inkoopkosten transport 2014 - 2016	EUR, pp 2013		381.432.985	3.313.999	9.411.091	7.076.465	146.052.066	122.472.726	2.064.672	83.752.059	7.289.907
Volumeniveau waar bovenstaande inschatting op is gebaseerd											
SO Transportdienst op basis van Rekenvolumes 2014-2016	#		2.478.202.926	15.806.757	62.343.041	31.433.420	838.158.443	871.390.641	9.638.593	613.952.989	35.479.042

Besluit

Bijlage 2 bij x-factorbesluit Liander N.V. - Rekenvolumes Elektriciteit

Dit blad geeft een overzicht van de rekenvolumes van de regionale netbeheerders elektriciteit voor de jaren 2014-2016.

Rekenvolumes Transportdienst 2014-2016 (o.b.v. gemiddelde 2010-2012)

A. NETVLAKKEN HS en TS

Afneemers HS (110-150 kV)	rekenvolume
Vastrecht transportdienst	9
kW gecontracteerd per jaar	471.156
kW max per maand	4.781.828

Afneemers HS (110-150 kV) max. 600 uur/jaar	rekenvolume
Vastrecht transportdienst	-
kW gecontracteerd per jaar	-
kW max per week	-

Afneemers TS (25-50 kV)	rekenvolume
Vastrecht transportdienst	18
kW gecontracteerd per jaar	123.410
kW max per maand	1.202.934

Afneemers TS (25-50 kV) max. 600 uur/jaar	rekenvolume
Vastrecht transportdienst	12
kW gecontracteerd per jaar	72.675
kW max per week	1.121.269

Afneemers Trafo HS+TS/MS	rekenvolume
Vastrecht transportdienst	322
kW gecontracteerd per jaar	1.086.166
kW max per maand	9.985.957

Afneemers Trafo HS+TS/MS max. 600 uur/jaar	rekenvolume
Vastrecht transportdienst	15
kW gecontracteerd per jaar	41.463
kW max per week	626.175

B. NETVLAKKEN MS

Afneemers MS (1-20 kV)	rekenvolume
Vastrecht transportdienst	9.237
kW gecontracteerd	3.170.993
kW max per maand	26.834.434
kWh tarief normaal	8.777.478.028

Afneemers Trafo MS/LS	rekenvolume
Vastrecht transportdienst	13.919
kW gecontracteerd	1.221.002
kW max per maand	9.254.668
kWh tarief normaal	2.560.211.291

C. NETVLAKKEN LS (incl. kleinverbruikers)

Afneemers LS	rekenvolume
Vastrecht transportdienst	6.065
kW gecontracteerd	219.825
kWh tarief laag	157.458.313
kWh tarief normaal	238.544.084

Kleinverbruikers (t/m 3*80 A op LS)	rekenvolume
Vastrecht transportdienst t/m 1*6A LS geschakeld	757.955
Vastrecht transportdienst t/m 3*80A op LS	2.880.706

Kleinverbruikers (t/m 3*80 A op LS) capaciteitstarieven	rekenvolume
> 3*63A t/m 3*80A	17.755
> 3*50A t/m 3*63A	20.692
> 3*35A t/m 3*50A	23.720
> 3*25A t/m 3*35A	52.700
t/m 3*25A + alle 1-fase aansluitingen ¹	2.765.387
t/m 1*6A op het geschakeld net	757.952

¹) Met uitzondering van de 1*6A aansluitingen op het geschakeld net.

D. BLINDVERMOGEN

	rekenvolume
kVArh blindvermogen MS en hoger	86.472.335
kVArh blindvermogen lager dan MS	5.045.242

Rekenvolumes Aansluitdienst 2014-2016 (o.b.v. gemiddelde 2010-2012)

Periodieke aansluitvergoeding	rekenvolume
t/m 3*25A	2.765.769
>3*25A en t/m 3*50A	76.431
>3*50A en t/m 3*80A	39.881
>3*80A en t/m 100 kVA af sec zijde trafo	8.134
>100 kVA en t/m 160 kVA af sec zijde trafo	6.018
>160 kVA en t/m 630 kVA met LS meting	10.157
>630 kVA en t/m 1000 kVA met LS meting	351
>1000 kVA en t/m 2,0 MVA	2.060
>2 MVA en t/m 5,0 MVA	103
>5 MVA en t/m 10,0 MVA	35
t/m 1 x 6A op geschakeld net	757.955

PAV meertelengte > 25 meter; aansluitingen 3-10 MVA	rekenvolume
3-10 MVA	799.536

Eénmalige aansluitvergoeding t/m 25 meter	rekenvolume
t/m 3*25A	28.545
>3*25A en t/m 3*50A	2.347
>3*50A en t/m 3*80A	1.308
>3*80A en t/m 100 kVA af sec zijde trafo	253
>100 kVA en t/m 160 kVA af sec zijde trafo	319
>160 kVA en t/m 630 kVA met LS meting	159
>630 kVA en t/m 1000 kVA met LS meting	30
>1000 kVA en t/m 2 MVA	41
>2 MVA en t/m 5,0 MVA	9
>5 MVA en t/m 10,0 MVA	5
t/m 1 x 6A op geschakeld net	9.302

Eénmalige aansluitvergoeding per meter > 25 meter	rekenvolume
t/m 3*25A	33.370
>3*25A en t/m 3*50A	14.224
>3*50A en t/m 3*80A	15.950
>3*80A en t/m 100 kVA af sec zijde trafo	32.691
>100 kVA en t/m 160 kVA af sec zijde trafo	40.836
>160 kVA en t/m 630 kVA met LS meting	5.946
>630 kVA en t/m 1000 kVA met LS meting	1.452
>1000 kVA en t/m 2 MVA	2.229
>2 MVA en t/m 5,0 MVA	14.437
>5 MVA en t/m 10,0 MVA	14.075
t/m 1 x 6A op geschakeld net	10.919

NB: Voor de leesbaarheid worden in deze bijlage de rekenvolumina afgerond weergegeven. Bij het vaststellen van tarieven wordt gebruik gemaakt van onafgeronde rekenvolumina.